

Ljubljana, 15. aprila 1923.

Izhaja 7., 15., 22. in 30. v mesecu.

V boj za naše pravice!

V času, ko narašča armada brezposelnih, v času ko desetisoči proletarijata gladujejo in propadajo vsled glada in bede,

v času ko združeni srbsko - hrvatsko - slovenski internacionalni kapitalisti podaljšujejo delovni čas, omejujejo in odpravljajo nedeljski in nočni počitek in ko hočejo iz delavskih zaupnikov napraviti prave delavske špijone, v času ko policija zabranjuje protipostavno in protizakonito delavskim zaupnikom da vrše in izpolnjujejo svoje zaupniške dolžnosti,

v času ko oblasti izganjajo in zapirajo funkcionarje vaših strokovnih organizacij, ko podjetniki odpuščajo vaše zaupnike

pričenjajo oblasti nova preganjanja, nova protiustavna, protizakonita nasilstva,

Brez zakonite podlage, brez razlogov so oblasti prepovedale desetotični vaših zaupnikov prihajanje v rudarske revirje, brez razloga in brez zakonite podlage je odpuščen iz službe sodrug Baloh v Kočevju, brez razlogov je bil premeščen v Sisak sodrug Marcel Žoruga in brez povišanja so ga zopet policijsko izgnali iz Siska in z eskorto poslali v Ljubljano.

Brez zakonitega obrazloženja zavračajo oblasti potrditev pravil za naše strokovne organizacije, protizakonito preprečujejo in ovirajo delovanje vašim strokovnim organizacijam, ki branijo vaše življenske interese.

Na Hrvatskem so v Brodu na Savi brez razloga oblasti zaprle delavski dom in ga upotrebile za policijsko stražnico in razpustile vse delavske strokovne organizacije. Isto se je zgodilo teden dni pozneje v Karlovcu in kratko za tem še v Zemunu. 5. aprila so oblasti razpustile strokovne organizacije v Osijeku in jim prepovedale vsako nadaljnje delo. Funkcionarje strokovnih organizacij izganjajo, preganjajo in zapirajo. Konfiscirajo premoženje delavskih strokovnih organizacij, še celo

članske znamke in članske knjige pobirajo.

Vsa ta nasilja oblasti se vrše po želji vaših kapitalistov - izkoriščevalcev, ki se še niso dovolj naužili vaše krvi in ki hočejo iz vaših sestradanih in izmučenih teles izsesati še zadnjo kapljo krvi in jo spremeniti v zlat profit. Kapitalisti, ohrabreni vsled razdvojenosti in pasivnosti delavcev, hočejo izkoristiti ugodno priliko in vam

znižati plače in mezde, odpraviti hočejo doklade, podaljšati delovni čas na 10 in 12 ur,

vzeti in poslabšati hočejo delavsko zaščitno zakonodajo; skratka

že sedaj nevdržno lakoto in bedo hočejo še povečati, vzeti vam hočejo še ono malo pravic, katere ste doslej ubranili.

Že sedaj umirate, polagoma propadate. Vaše žene in otroci že sedaj ne živijo, ampak ginevajo.

Hočete li brez boja, brez borbe dopustiti, da vas kapitalizem še bolj zašujni?

Ne! Vaše proletarske pravice morate braniti, boriti se morate za vaš obstoj za zboljšanje nevdržnih življenskih razmer.

Položaj delavstva je obupen. To čutijo vsi delavci in vse delavke brez obzira na njihovo strankarsko pripadnost, brez razlike političnega prepričanja. Celokupen delavski razred ima samo enega skupnega sovražnika, — kapitalista. Proti enotnemu sovražniku morate enotno nastopiti. Frankfurtska konferenca je izdala poziv za enoten nastop proletarijata celega sveta. Stvarjajte enotne organizacije in pripravljajte se. Od 15. do 22. aprila je propagandni teden, vršite svojo dolžnost. Pripravljajte se na velike protestne shode na katerih bomo v masah manifestirali za svoje pravice in demonstrirali proti protipostavnemu preganjanju vaših organizacij.

Delavci in delavke!

Drug del buržuazije, teroriziran od strahu pred proletarsko revolucijo, ki bi neizogibno vstala iz nove vojne, skuša preprečiti oborožen konflikt in rešiti problem Ruhrske na podlagi kapitalistične pogodbe.

Delavci in delavke!

Tak kapitalistični sporazum ne more doprinesti resničnega in trajnega miru. Bil bi le pavza, daljši presledek, da se pripravi nova vojna, in stroški te kapitalistične po-

godbe bi padli na delavski razred. Nov naval na delavstvo, uničenje osemurnega delovnika, znižanje mezd, raztrganje socialnega zakonika: to so točke programa kapitalistične pogodbe, ki ne bi bile drugega, nego program Stinnesa, ali Poincareja, ki sta v tem vprašanju popolnoma složna.

Vojna nevarnost je razen tega narastla vsled nastanka bojevitiga fašizma. Fašizem ima nalogo pobijati delavske organizacije in izpremeniti delavce v sužnje vsake volje, zvezane v verige kapitalizma.

Delavci!

V borbi proti zasedbi Poruhrja in proti preteči vojni nevarnosti so voditelji socialne demokracije in reformistični sindikati manjkali. Velike obljube, napravljene na konferenci v Haagu, da se proglasi generalni štrajk proti nevarnosti nove vojne, niso bile izpolnjene. Niti skušali niso voditi gibanja za obrambo proti zasedbi Ruhrske. Vsa vabila Revolucionarnih sindikatov in Delavskih svetov za ustanovitev mednarodne proletarske fronte so bila odbita od voditeljev amsterdamske, londonske in dunajske internacionale. Ti voditelji so sklenili z buržuazijo meščanski mir, kakor za časa svetovne vojne.

Le Revolucionarni sindikati in Delavski sveti, katerim so se pridružili socialno-demokratski, neodvisni in brezstrankarski delavci ter revolucionarna mladina, so se borili v prvih vrstah delavskega razreda. Ne v besedah, ampak v dejanju, so ustvarili mednarodno edinstvo delavskega razreda, so se neustrašno postavili nasproti buržuaznim ječam, so organizirali revolucionarno propagando med zasedbenimi četami, so mobilizirali široke proletarske sloje.

Delavci in delavke vseh dežel!

Mednarodna konferenca v Frankfurtu, ki združuje vse sile mednarodnega proletariata, ki so se borile in se nameravajo boriti proti zasedbi Poruhrja in proti nevarnostim nove vojne, vas vabi, da nadaljujete in poostre z večjo odločnostjo započeto borbo.

Da se ustvari edinstveno vodstvo v tem boju, da se priključijo vedno širši sloji delavstva in delavskih organizacij že obstoječemu jedru mednarodne proletarske bojne fronte, ki zahteva sklicanje svetovnega delavskega kongresa, je konferenca sklenila ustanoviti mednarodni akcijski odbor.

Delavci in delavke!

Pod vodstvom mednarodnega akcijskega odbora, združite se preko mej narodov in strank.

Da se pobija pretečo vojno nevarnost! Da se prisili evakuacijo Poruhrja in vsega nemškega ozemlja, zasedenega po imperialističnih roparjih.

Da se likvidira roparski versailleski mir.

Da se zlomi poostren napad kapitala na vašo eksistenco.

Izsilite osvoboditev proletarskih vojni ujetnikov.

Ustanovite mednarodne kontrolne odbore za preprečitev prevoza orožja.

Da se poveča in združi obrambni boj, napoveduje konferenca mednarodni propagandni teden od 15. — 22. aprila.

Organizirajte torej demonstracije mas!

Delavci Francije, Belgije, Velike in Male antante!

Na aretacije naših revolucionarnih voditeljev, na brutalna preganjanja naših vlad morate odgovoriti: Dobro! Povečajte borbo na vseh frontah, zasedenih po zavojalcih in buržuaznih vladah. Vas čaka naloga, da uničite versaillesko mirovno pogodbo! Povejte nemškim delavcem in njihovim francoskim bratom v sivo-zeleni obleki, da se ne smejo pustiti izkoriščati proti svojim razrednim tovarišem. Nič več davkov na nemaniče in mezde! Dol s Poincarejem! Dol z banditi iz »Odbora za železno industrijo« (Stinnes)!

Nemški delavci!

Patriotje, ki tisočkrat prisegajo: »Nikakih pogajanj s Poincarejem, dokler ne bo Ruhrska izpraznjena!« pripravljajo mrzlo in cinično pogodbo s francoskimi kapitalisti in istočasno delajo nacionalistično propagando do neverjetnosti. Oni so pripravljani dovoliti okupacijo na nedolžen čas, ako bi delil francoski kapital z njimi profite, ki bi jih dajala Nemčija, francoska kolonija. Postavite se z obnovljeno energijo proti Poincareju!

Ako se bodo zahtevale žrtve, da se prisili francoske roparje na umik, mora dati te žrtve nemška buržuazija! Do tega bo pa lahko prišla le delavska in revolucionarna vlada, ne pa Cunova! Vi morate zavojevati vlast. To je edina pot za zasiguranje resničnega miru, vaše eksistence in eksistence Nemčije. Reparacijsko krizo je izzval razpad kapitalizma!

Nemški revolucionarni delavci hočejo mir. Pripravljani so uničiti versailleski mir z najtežjimi materialnimi žrtvami na stroške buržuazije, da si pridobe časa za konsolidacijo moči delavskega razreda.

Zveza s Sovjetsko Rusijo bi izredno povečala moč revolucionarne delavske vlade Nemčije in bi nudila večje garancije za mir. Razen tega bi osigurala obrambo delavske države, ako ne bi mednarodni kapital na noben način hotel pustiti pri miru revolucionarne Nemčije.

Delavci in delavke vseh dežel!

Konferenca vas končno pozivlje, da se energično postavite nasproti fašizmu tam, kjer se še organizira in bori za oblast. Razvijte široko propagando po časopisih, na cestah, — a to še ne zadoštuje. Istočasno ustvarite svoje delavske organizacije z nalogo, da pobijajo fašizem že pri začetkih. Kjer je fašizem zmagal, združite vaše mednarodne sile, da ga pobijate!

Mladi delavci!

Vi, ki bi bili prve žrtve imperialistične vojne, se morate aktivno udeležiti proletarske obrambe proti vojni in proti fašizmu, pokažite se najbolj entuziastične bojevnike!

Vojna imperialistični vojni!

Dol z versaillesko mirovno pogodbo!

Dol s fašizmom!

Živela mednarodna proletarska fronta v vseh deželah preko vseh strank!

Frankfurt, 18. marca 1923.

Mednarodna konferenca v Frankfurtu.

Za mednarodno proletarsko fronto.

(Mednarodna konferenca v Frankfurtu [18.—22. marca] je naslovila na delavce vsega sveta sledeči proglas:)

Že nad dva meseca traja zasedba Poruhrja. V gospodarsko življenje Evrope se zadajajo globoke, neozdravljive rane, ki bodo še bolj povečale rastočo draginjo, brezposelnost in bedo v delavskem razredu. Čim dalje traja zasedba tembolj se približuje nevarnost, da se gospodarska vojna v Poruhrju ne izpremeni v divjo razruševalno vojno.

V Franciji in v Nemčiji zavedno pospešuje en del buržuazije tako rešitev.

Drug del buržuazije, teroriziran od strahu pred proletarsko revolucijo, ki bi neizogibno vstala iz nove vojne, skuša preprečiti oborožen konflikt in rešiti problem Ruhrske na podlagi kapitalistične pogodbe.

Delavci in delavke!

Tak kapitalistični sporazum ne more doprinesti resničnega in trajnega miru. Bil bi le pavza, daljši presledek, da se pripravi nova vojna, in stroški te kapitalistične po-

Naš propagandni teden.

Navdušenje s katerim je revolucijonarni proletarijat celega sveta pozdravil sklepe Frankfurtske konference se nadaljuje v velikih pripravah za mednarodni propagandni teden v katerem bo delavstvo celega sveta v velikih akcijah mas protestiralo proti Versajskemu miru, proti vojni nevarnosti, proti imperijalizmu in za izpraznitev Poruhra, katerega je zasedla imperijalistična Francija. Pri akcijah v tem propagandnem tednu bodo nastopili vsi delavci, pa če je to posameznim voditeljem prav ali ne. Za akcije propagandnega tedna je treba pritegniti tudi neorganizirane, doslej indiferentne delavce in delavke.

Propagandni teden pri nas v Jugoslaviji bomo najbolje izvedli na ta način.

Plemenski boji in proletarijat.

Zadnja tri leta se razvija naše politično življenje v Jugoslaviji v znaku plemenskega boja, v katerega so vprežene vse meščanske institucije: i industrija i obrt i cerkev i banke i šole i tisk i celokupna državna uprava.

Ne bi se mi v našem strokovnem listu bavili s tem vprašanjem, če bi ravno ti plemenski boji ne bili vzrok, da se ob njih zapostavlja in omalovažuje ono vsak dan bolj pereče vprašanje kruha, vprašanje obstanke. Medtem ko proletarijat strada in gine, medtem ko male kmetije, da o kajžarjih in poljedelskih dninarjih sploh ne govorimo, propadajo, ko se dnevno množijo vrste brezposelnih, se merodajni krogi medseboj pripravljajo in koljejo, eni za Veliko Srbijo, drugi za Mirotvorno republiko Hrvatsko, naši rimokatoliški klerikalci za avtonomno Slovenijo, Spahovi muslimani pa za avtonomno Bosno in Hercegovino.

Pred volitvami smo še tuhtam i v »Jutru« i v »Slovincu« pa v »Narodu« in »Jutranjih Novostih« čitali lepe in sladke obljube. Železničarjem in državnim nameščencem so obljubljale vse stranke svojo pomoč. Ena je obljubljala več kot druga, ena je bila večja zagovornica železničarskih in uradniških pravic kot druga. Rudarjem je najmočnejša stranka v Jugoslaviji zagotavljala, da ugodni vsem njihovim zahtevam, samo napišejo naj kakšne in koliko želj imajo, vse dobijo, samo »pridni« morajo biti. V Trbovljah se je nekaj lahkovernih rudarjev mučilo dolge ure, da so spisali svoje pobožne želje, ki so obsegale 21 točk (pa ne moskovskih). Prijazni, volivnih kroglic željni gospodje od najmočnejše stranke so tudi zahteve sprejeli in obljubili, da jim bodo ugodili. Vse stranke so kmetom obljubovale znižati davke, odpraviti takse in druge sladke reči. Obljuba je bilo od vseh strani cele koše in pri lahkovernih ljudeh in dobričinah tudi precej upanja in veliko nad.

Ljudstvo je oddalo svoje kroglice in s tem postalo zopet ona glupa masa, za katero se spleča samo pred volitvami izgubljati besede in pa čas.

Izvoljena gospoda pa se danes »bori« za svoje cilje, ki pa niso istovetni z željami tistih, ki so jih izvolili.

Delavski razred je na plemenskem boju ki se danes bje med Srbi, Hrvatii in Slovenci desinteresiran. Boj med Radićem, Pašićem in Korošcem se bje za to, kdo bo gospodar nad delavstvom, kdo bo spravljal masne dobičke, katere pripravlja delavstvo s svojim delom, Pašić, kot zmagovalac v svetovni vojni bi rad gospodaril nad celo Eshaezijo, temu pa se upira Radić ki bi rad

da čas od 15. do 22. aprila vporabimo vse sile za pritegnitev čim širših delavskih množic v naše razredno borbeno organizacije. Vsi delavski zaupniki, vse organizacije naj izvedejo najintenzivnejše propagandno delo za organizacijo, od moža do moža, od delavke do delavke morajo priti sklepi in resolucije frankfurtske konference. Po vseh krajih naj se pripravijo za nedeljo 22. aprila veliki protestni shodi na katerih bo tudi slovensko delavstvo vzdignilo svoj glas: Dajte nam svobode! Dajte nam kruha! Dol z izjemnimi zakoni!

Živelo svobodno delovanje strokovnih organizacij!

Manifestacijski shodi 22. aprila naj bodo mogočen glas zatiranih in brezpravnih, ki se budijo in odločno zahtevajo svojih pravic.

22. aprila vsi na plan.

imel hrvatski proletarijat pod sabo, Korošec bi pa tudi rajše molzel slovenske delavce in kmete zase, kot pa za bradatega Pašića, ki niti rimokatolik ni. Pašić obljublja vsem nebasa v centralistični Veliki Srbiji, Radić v samostojni republiko Hrvatski, Korošec pa obljublja, da se bo Slovincem godilo najbolje v avtonomni Sloveniji.

Komu naj verjame delavstvo, komu naj zaupajo kmetje? Vprašajte delavca ki je delal pri Pašićevih kapitalistih v Srbiji, pri republikanskih izkoriščevalcih na Hrvatskem in pri krščanskih oderuhih, Korošćevih pristaših v Sloveniji. To vam bo povedal, da med temi raznoimenimi kapitalisti ni razlike, da so vredni eden drugega in da so vedno sporazumljeni, kadar se gre za to, da se odere in ogoljufa delavnega človeka. Če si za Veliko Srbijo si zato, da te izkorišća Pašić, če si za mirotvorno Hrvatsko republiko, hočeš, da te molze Radić, če si pa za avtonomijo Slovenije, daješ Korošču patent, da Te bo izrabljaj in tlačil. Kakor se odločiš, boš izkorišćan in tlačjen. Voliš in izbiraš lahko samo med enakimi. Če misliš, da Ti bo lažje če Ti sedi na grbi Korošćev boš avtonomist, če misliš, da je Radić lažje za prenašati boš pač Radićevac, če daš pa kaj na Pašićevo brado pa bodi centralist in Velikosrbijanec.

Ker pa imaš najbrže dovolj izkorišćanja in suženjstva in bi rad enkrat postal svobodni gospodar in svoj, se boš pa združil s hrvatskimi in srbskimi delavci in kmeti in boš z njimi napravil enotno fronto izkorišćanih proti enotni fronti Pašić-Radić-Korošćevih izkorišćevalcev.

Kapitalisti so dobro organizirani in organiziramo nastopajo proti delavnemu ljudstvu. Če hočeš streti njihovo moč, moraš vstopati v razredne delavske organizacije in v razredno delavsko kmečko stranko. Če pa za poboljšanje svojega položaja ne maraš ničesar storiti, ničesar žrtvovati pa napravi na svojem trebuhem pasu še par novih luknjic, da boš mogel še bolj zadržniti pas, kadar ti bo krulil lačni želodec. Zoper kričanje in klicanje na pomoč pa že nad 2 leti dobro funkcionira zakon o zaščiti države, ki dovoljuje samo himne in slavospeve rajskemu in dobremu življenju v svobodni Eshaeziji in ki pobija vse kar bi utegnulo kvariti harmonijo in pa red. Torej govori malo, delaj mnogo in vstrajno.

Za delavce in kmete ne obstoja plemenski boj. Delavno ljudstvo se lahko osvobodí potom nepomirljivega razrednega boja, katerega je treba zanesti v vsako delavnico — v vsako vas.

Pred Prvim Majem.

Neodvisne strokovne organizacije za enotno proslavo Prvega Majnika.

Približuje se praznik izkorišćanih in tlačanih, mednarodni proletarski praznik 1. Maj, kateri dan že nad tri desetletja praznuje delavstvo celega sveta, da manifestira za svoje pravice.

Letošnji Prvi Majnik bo našel proletarijat Jugoslavije sestradan, gol in do krvi izmučen. Pod strašnim belim terorjem, postavljeno izven zakona je jugoslovansko delavstvo izročeno na milost in nemilost brezobzirnim, dobičkačnim izkorišćevalcem, ki so, izrabljajoč izjemne zakone in vladajočo brezpravnost, uspeh s svojo ofenzivno kapitala, potisniti avantgardo delavstva, ki se je zbirala v svojih raznobojnih organizacijah, v defenzivo. Proletarijat opojen svoje številčne moči, ki jo je pokazal ob priliki volitev v konstituantno, ni bil pripravljen, ni bil dovolj izvežban, da se ubrani napadu kapitalistič-

ne ofenzive, ki se je pojavila z »Obznanom« i z »zakonom o zaščiti države.«

In mimo nas gredo Prvi Majniki in vsak novi Prvi Maj nas dohiti še v večji brezpravnosti, v večji bedi, gladi in golotinji. Vedno bolj nam primanjkuje kruha, a vedno bolj in vedno hujše nas izkorišća. Vedno manj imamo svobode — a vedno večje je število zapiranih, izgnanih, pregnanih. Naše plače se znižujejo — naš delovni čas pa raste. Poleg vsega že itak nevzdržnega suženjstva in brezpravja, pa se pojavlja na obzorju vedno resnejša in opasnejša nevarnost — nevarnost nove svetovne vojne, nevarnost zopetnega klanja, ubijanja.

Tretjič bomo letos obhajali Prvi Maj, odkar smo dopustili buržuaziji, da nam je nataknila na roke težke verige brezpravnih. Tretjič bomo letos praznovali

Prvi Maj, odkar so uspeli prikovati nas na galejo suženjstva.

Neizmerno trpljenje triletnega robovanja pa ni moglo vzeti proletarskemu razredu trdne in globoke vere v svoje visoke cilje. Do nezavesti bičan in tep-tan stiska proletarec zobe in pesti a v srcu pa čuti pogum, čuti svojo velikansko moč. Le zamahniti je treba in odletele bodo verige, odletele bodo okovi in prost, svoboden bo silni in jekleno-čvrsti proletarec, katerega vodi danes na zlati verižici mehkužni parazit — kapitalist — buržuj. —

Danes še spi, miruje in trpi proletarijat. Ali že se giblje in drami iz nezavesti mogočni proletarec in kapitaliste - parazite prešinja strah in trepet. Izmišljajo in iščejo nova sredstva, da se močnejše in še trdnješe zvežejo in okujejo prebujajočega se proletarca. Toda

Za mednarodno fronto rudarjev.

Na internacionalni frankfurtski konferenci prisotni zastopniki rudarskega delavstva Rusije, Francije, Belgije, Nemčije, Češke, Poljske, Saarskega ozemlja in Lotringije so po natančnem pretehtanju gospodarskega položaja Evrope konstatirali, da je zasedba Poruhra po francoskih imperijalistih samo spremljevalen pojav v vseh deželah postrujoče se kapitalistične ofenzive. Poruhrije, ki šteje 600.000 rudarjev je najvažnejše rudniško ozemlje Evrope. Zato so sklenili kapitalisti, da pridejo rudarji Poruhra med francoske in nemške bajonete in tako pomagajo kapitalu, da se zopet vzpostavi.

Nobena industrijska panoga ne občuti posledic Versajskega miru v toliki meri kot ravno rudarski proletarijat. Naj se konča spor o Poruhri kakorkoli se hoče, pomenja on za rudarje novo veliko nevarnost, novo poostreno izkorišćanje in izgubo pravic, ki so si jih priborili po svetovni vojni.

Rudniški kapitalisti vseh dežel se pripravljajo za ta napad. Rudarji nočejo zapustiti priborjenih postojank brez boja. Ali brez enotne obrambne fronte rudarjev vseh dežel morajo voditi njihovi osamljeni boji v poraze.

Zastopniki rudarskega proletarijata na frankfurtski konferenci obžalujejo, da amsterdamska rudarska internacionala ni poslala na to velevažno konferenco nobenega zastopnika. Ne oziraje se na to so se obrnili zastopniki revolucijonarnega rudarskega proletarijata takoj na amsterdamsko rudarsko internacionalo in njene organizacije s sledečim pozivom:

Železničarji.

Visoka članarina.

Pišejo nam: Nekateri člani neradi plačujejo članarino, nekateri govore, da bodo izstopili, ker ničesar ne dobe od organizacije.

Mi pa odgovarjamo: Člani, kateri mislijo, da če plačajo članarino morajo nekaj dobiti, niso zavedni. Njih treba poučiti, da organizacija ni trgovina ali štacuna, kjer daš denar in dobiš zanj kar bi rad. Organizacija tudi ni delniška družba, ki bi za vloženo članarino izplačevala v naturi in denarju 1000% dividende. Organizacija je enotna volja mnogih, združenje posameznikov v celoto. Vložen denar — članarina je ravno preizkušnja samopožrtvovalnosti in zavednosti posameznega člana. Kdor niti tega noče žrtvovati ali žrtvuje samo iz sebičnih namenov, da bi dobil vse, kar mu manjka, tak je mrtev član. Poleg tega je skupna svota članarin temelj za najnujnejše slučaje (posmrtnina, odpravnina, pri železničarjih podpore v skrajni potrebi) in pa za upravo. Saj vendar mora nekje biti nekakšna pisarna, posvetovalnica, kjer se zboruje in piše. Časopis, ki ga dobivajo člani na račun članarine, se ne piše sam in ne na golih tleh. Vsaj deska za mizo in panj, na katerem sedi urednik, mora biti in papir, pero in črnilo. Vse to treba kupiti. Organizacija zopet ni samo ime, ki bi, vpisan v njo, pogrinjala mize, kakor v pravljici »miza pogrni se.« Organizacija je boj, ona je top, katerega treba nabasati, naravnati, sprožiti — enkrat — dvakrat — desetkrat in še večkrat, če hočemo, da pade trdnjava — kapitalizma. Organizacija je sila, ki pa spi, ako je vsi člani, ki so vnji, ne zbude in ožive. Vsak

ni ga sredstva, ni ga okova, ni tako močnih verig, da bi jih proletarec ne mogel raztrgati, razbiti.

Letošnji, tretji Prvi Maj naj bo posvečen prebujenju, zdramljenju našega proletarca. Pokažimo našim tlačiteljem, da še živimo, pokažimo jim, da smo samo spali — a da se že budimo. Pokažimo jim, da smo se zavedli, da nas razdvojenost slabi in nastopimo skupno, enotno. Prvi Maj naj nas združi, Prvega Maja stvorimo mogočno enotno fronto na kateri se bo razbila ofenziva izkorišćevalcev, ki nas je doslej razdvojene potiskala v defenzivo.

In skupen enoten nastop pri proslavi Prvega Maja naj bo začetek bodočih enotnih nastopov proletarijata v borbi proti socialni in politični reakciji.

Živel Prvi Maj!

Živela enotna proletarska fronta!

Tajništvo rudarske internacionalne naj takoj določi zastopnike, ki bi se sestali, da se posvetujemo o položaju rudarskega proletarijata in da najdemo pota in sredstva, da se postavimo proti grozeči nevarnosti.

Na frankfurtski konferenci zastopani rudarji se nadejajo od amsterdamske rudarske internacionalne in njenih deželnih organizacij, da ne bodo odbile ponovno ponujene bratske roke.

Živela internacionalna enotna fronta rudarjev!

Pri nas v Sloveniji je razredno zavedna »Zveza Rudarskih Delavcev« pozvala nekda Čobalovo »Unijo«, da se stvari ena sama enotna rudarska strokovna organizacija. V to svrhu so se vršila že pogajanja, na katerih so zastopniki »Zveze Rudarskih Delavcev« pokazali iskreno voljo, da pride do sporazuma, da pride do enotne rudarske strokovne organizacije. Zastopniki »Unije« so koncem pregovorov odklonili podpisati sporazum. Upamo, da bodo tudi oni rudarji, ki so še v »Uniji« spoznali veliko važnost enotne močne rudarske organizacije in preprečili Krušiču, da onemogoči združenje.

Kakor smo že zadnjič poročali se vodijo pogajanja tudi za enotno kovinarsko organizacijo.

Pri teh pogajanjih bodo rudarji in kovinarji najbolj spoznali kdo dela za sporazum in kdo proti. Zato zasledujte pazno potek pogajani.

posameznik, vpisan v organizacijo je organizacija in če spi on, spi organizacija. To treba znati vsakemu članu, pa tudi nečlanu. Jadikovanje, zanašanje se na koga drugega, ne bo nikdar pogrnilo mize. Pač pa samopomoč, agilnost in borbenost posameznika in to, če je združena v enotnost.

Tudi mnenje in godrnjanje, da ni denarja, je mogoče le pri nezavednem. Osem dinarjev na mesec — se za liter vina ni — si odtrga vsak član, lahko ali težko, vseeno, ako žrtve takemu članu ni nadležnost. Resnica pa je, da če ni denarja za plačevanje članarine, se neha organizacija — in še bo manj denarja. Ker tedaj bomo pravi moderni sužnji, ki bomo delali, morali bomo delati — zastoj. Zato, zavedni sodrugi, poučite one, ki omahujejo.

Sicer pa se vplačana članarina stokrat poplača. Vzemite n. pr. samo enega rudarja, ki plačuje n. pr. 5 let članarino svoji organizaciji. Vplačana članarina znaša v petih letih okrog 900 kron, na povišanju plač pa je v petih letih dobil okoli 24.000 kron. Če bi rudarji bili brez organizacije, bi niti enega dela tega ne bili dosegli.

O tej stvari bomo še večkrat spregovorili.

Konferenca odborov podružnic NSZO, se je vršila 8. t. m. v »Železničarskem Domu« v Ljubljani. Navzočih je bilo 30 delegatov in sicer iz Borovnice 3, Logatca 1, Grobelno 1, Poljčane 1, Trbovlje 4, Zalog 1, Jesenice 1, Zidanost 2, Ljubljana I 5, Ljubljana II 6, Sp. Šiška 5, Maribor 1, Rakek 1.

Približuje se praznik vseh izkorišćanih, brezpravnih in gladnih, mednarodni proletarski praznik 1. majnik.

Sodrugi in sodružice! Pripravljajte se, da bomo naš praznik dostojno proslavili in manifestirali za naše pravice. — Osnujte povsodi majske odbore!

K 1. točki dnevnega reda: položaj železničarjev, je govoril s. Makuc, ki je opisal v živih in sarkastičnih besedah položaj železničarjev. Iz tega položaja se lahko železničarji izkopljejo samo s krepko in enotno organizacijo, ki jo bo moralo obratno ravnanje priznati in z njo računati. Ko bomo enotni, bomo mogočni in pravice se nam ne bodo več kradle. Obrazložil je tudi skupno akcijo vseh strokovnih organizacij, ki pa je jako klaverna, ker so razni voditelji navdahnjeni duha bojazljivosti in napačno pojmovanega patrijotizma. To pa je koklja za vsako akcijo, ki bi mogla imeti uspeh. Pravi patrijotizem bi že bil na mestu, le da ga ne poznajo in nočejo poznati ne državniki, ne patrijotje. Vsi mislijo, da je zahteva delavstva nepatrijotična, prevratna, ne misli pa nobeden, da je ravno delavstvo podlaga za obstoj takoimenovane »domovine« ali »očetnjave.« In če bi se mu dale pravice, ki mu gredo kot ljudem in državljanom in bi se jih ne izmoghovale v korist nikdar sitedga privatnega in še čisto tuje kapitala, bi oni tudi ne zahtevali. Zdrav in za delo sposoben državljan je v svoji produktivni moči večje koristi, nego izmoghgan in nezadovoljen. To bi moral vedeti vsak patrijot in biti ravno v tem smislu patrijot.

Govoril je tudi s. Trškan in opisaval velike krivične kazni, katerim je podvrženo kurilniško osebje. Z ljudmi so eksponenti tuje kapitala začeli postopati kot z živino. Njegov govor je izzvenel v zahtevo po enotni in močni organizaciji, ki je edina v stanju odpraviti te razmere.

Sodrug Jernejič je govoril o organizaciji in njenih članih. Napačno je mnenje nekaterih članov, da mora organizacija narediti vse, a oni da samo plačajo. Taka mnenja so privedla ravno v drugih organizacijah tajnike do vsemoghčnosti in do izdaje v važnih trenutkih. Vsak član »nezavisne« se mora zavedati, da je on del organizacije, a vsi deli skupaj so organizacija. Delo vseh teh je mogočna akcija, kateri je zasiguran uspeh. Poleg tega je potreba, da podružnice ustanove govorniške šole. Mi moramo imeti dobre govornike in mnogo govornikov. Članom, ki jim ni jasen pravi pomen organizacije, se mora poljudno in razumljivo dokazati, da je naša organizacija bojna organizacija in da je v nji sila zmage.

Sodrug Baznik je govoril, kako skušajo z zvijačo uničiti 8urni delovnik. To pa zopet samo zato, ker vedo, da je naša odporna sila tako slaba, da se nas ni treba bati. Ko smo bili složni in edini se to ni dogajalo. Treba, da se pri podružnicah organizira zaupniški sistem, ki naj bo kader organizacije. Poroča, da se je »Savez železničarjev« izrekel proti skupni akciji vseh strokovnih organizacij, ker baje ni bil oficijelno vabljen. Masa hoče brez tajnikov-birokratov v akcijo, ker so ji že življenjske razmere postale neznosne in obupne, a tajniki, vsemoghčni, dasi plačani od članov, govore, ne. Nismo oficijelno povabljeni. Vi, člani, ki nas plačate, ne smete govoriti, ne delati kaj brez nas. Nego mi, tajniki, ki živimo od vašega denarja smemo govoriti in sklepati za vas. Zato je čas, da že enkrat dokončamo z našimi notranjimi neprilikami in se združimo v eno.

Govoril je še Marcel Žorga, ki je, kakor znano bil predstavljen v Sisak na ukaz pokrajinske uprave a ga je hrvatska oblast

po izgonu vrnila, češ, da noče tujih borcev za delavske pravice.

Konferenca se je zaključila opoldne z lepim uspehom.

Zvijača za zvišanje delovnega časa na železnici je razburila vlakospremno in premikalno osebje južne železnice. Na svojih sestankih 5., 6. in 8. aprila t. l. je sklenilo resolucijo, ki so jo podpisali vsi in jo poslali obratnemu ravnateljstvu.

Resolucija se glasi:
Zbrano vlakospremno in premikalno osebje se bo z vsemi silami borilo proti kršitvi 8urnega delovnika. Obratno ravnateljstvo hoče, da bi izven predpisanega turnusa opravljali službo še pri izvanrednih vlakih, za katero delo se nam hoče dati nekaka nagrada. Mi odklanjamo ta umetni poskus odstranitve 8urnega delavnika in upeljavo povišanja delovnega časa. Ravno isto se godi premikalnemu osebju. 60 urni mesečni odpočitek je že ukinjen z navadno in ceno motivacijo: da ni osebja. Osebje se jemlje od premikalnih skupin in se jih dodeljuje za zavore tako, da šestokrat opravlja službo delovodja sam z enim premikačem, dasi jih mora biti po predpisu 5. Ako bi bilo obratno ravnateljstvo človekoljubno in ne stremelo za brezmejnimi izkoriščanjem delavstva v korist kapitala, ki ni niti Jugoslovanski, bi lahko našlo potrebne ljudi in s tem pomagalo zmanjšati brezposelnost v Jugoslaviji. S tem bi dokazalo, da ji je res mar Jugoslovanstvo bolj, nego tuj kapital, ker bi delavcem-železničarjem, ki so Slovenci čuvalo njih telesne moči in zdravje.

Sprevodniško in premikalno osebje odklanja vsako odgovornost za eventualne nesreče, katere bi se pripetile pri tako odgovorni in naporni službi.

Pozivljamo Obratno ravnateljstvo južne železnice, da takoj preskrbi za zadostno število sprevodnikov in premikačev in zahtevamo, da se nam zametli prosti čas, katerega imamo zametnega v okr. št. 327 iz l. 1920 in okr. št. 588 iz l. 1921 in v začasnem pravilniku. **Dovolj smo izčrpani od dela in gladi.** Pustite nam predpisani prosti čas, da si vsaj nekoliko odpočijemo.

Ljubljana, dne 9. aprila 1923.

Vlakospremno in premikalno osebje južne železnice.

Obratnemu ravnateljstvu pa povemo na uho še sledeče:

Železničarji so prišli do spoznanja, da jim pismene resolucije, papirnate prošnje ne pomagajo pred krivico in protipostavnostjo, katero izvajata nad njimi. Zato se ne bodete smeli čuditi, če se bodo lačni in goli železničarji v obrambo svojih pravic morali poslužiti bolj uspešnih in bolj učinkovitih sredstev, ki bodo prebila tudi najdebelejšo kožo obratnega ravnateljstva. Ali so gospodje na Obratnem ravnateljstvu že kdaj premišljevali, kaj bi bilo, če železničarji zgube vero v pravico in če se bodo poslužili svoje moči, da si vzamejo in pribore svoje pravice? Pa še na par momentov bi opozorili gospodo na ravnateljstvu toda to jim povemo pri priliki na bolj razumljiv način.

Krajevna skupina Spodnja Šiška.
Radi revizije in žigosanja društvenih izkaznic, se prosijo člani, da do 15. t. m. izročijo blagajniku sodr. Umeku svoje društvene izkaznice.

Napovedani občni zbor skupine Spodnja Šiška, ki se ni vršil dne 8. t. m. radi konference vseh podružnic, se vrši dne 15. t. m. ob 9. uri v Železničarskem domu. Odbor.

Kaj je novega na železnicah.

Bolje bi bilo, da bi napisal kroniko ubogega železničarskega vraga. Do sedaj imamo same obljube. Obljubiti, to je za ministrstvo za železnice in ravnateljstvo dovolj. Dati, to jim je odveč in preveč. Zadnje dneve marca so nam povedali meščanski listi za prvi april šalo in za velikončne piruhe pa tolažbo, da smo »zjednačeni« v plačah. S kom? (Najbrže s kitajskimi železničarji! Opom. ured.) Sedaj čakamo, da nam povedo, s kom smo zjednačeni in prihodnjih obljub za prihodnji april l. 1924. Železničar, ti pa le spi naprej spanje pravičnega, kakor človek, kateri nima ničesar na vesti. Gospoda od ravnateljstva južne železnice se vozijo na razne konference po Evropi in rešujejo podržavljenje južne železnice na način, kateri ni v običaju. Gospoda ne zaupa svojim diplomatskim zmožnostim, ker vozijo seboj svoje dične soproge in napol soproge, da tudi gospe diplomatinje pripomorejo k hitrejši rešitvi s svojim razumom v zagonetnih slučajih; upamo, da je bil uspeh dovoljen in da je »podružabljenje« sklenjena stvar.

Kako vozimo? V to svrhu so bili nekaj posebni turnusi: vsak zavirač ali sprevodnik je imel določene vlake za odhod in prihod. Sprememb navadno ni bilo vsaki dan. Sedaj pa je ta reč drugačna, vozi se brez cilja in smotra. Nikdar ne več, koliko časa boš vozil in kdaj boš prost. Gospodje so tudi radodarni, kdor hoče, lahko ves svoj prosti čas upreže v korist družbi južne železnice. Zato mu nudijo še posebej nagrado in sicer po kategorijah, 100, 200 in 300 Din. Za ta denar pa naj le gredo gospoda od ravnateljstva na zavoro. Mi smo še Janezi in nočemo biti nema živina ter čas za počitek in okrepčila prodati, da nas potem še prej vzame vrag.

Premikači (kupleri) ti umazani postajni sužnji so imeli svoj prosti dan v mesecu. Sedaj, ko so nam z aprilom zjednačili plačo so nam tudi to odvzeli z motivacijo, da ni ljudi. Mi kličemo: V Jugoslaviji je brezposelnost. Vzemite jih in plačajte jih. Pa tudi ostale plačajte tako, da bodo dostojno živeli, potem pa šele zahtevajte od njih, da vam bodo igrali postajnega pajaca. Od-

Rudarji.

Trbovlje. V sredini trboveljske doline se nahaja neko malo podjetje, kateremu pravijo ljudje »ciglanas«. V tem lepem in snažnem podjetju se tamkajšni delavci ob grdem vremenu do kolen v blatu kopljejo. Mislim, da si lahko vsak človek napravi sam sliko, kako ti delavci izgledajo na svojo zunanost. Blata ima na sebi vsak po več kilogramov, kateri se ga drži, kakor če pogledaš kravo zanemarijenega kmeta, ki ima po životu tiste lepe okraske. S tem lišpom hodijo tile reveži dan za dnevom v svoja stanovanja, kjer se to blato ob tem času suši, ko se omenjeni delavci krepčajo s spanjem (drugega krepčila nimajo) za drugi dan za nov boj s tisto prokletko polivko. Po mojem mnenju napravijo delavci že toliko dobička trboveljski premogokopni družbi ki je lastnica tega podjetja, da jim postavi eno kopalnico, da bi se po končanem delu vsaj čisto umili in da bi se njih oblika sušila ne pa v stanovanjih, kjer stanujejo.

vzemanje od skupin posameznikov, je sedaj na postaji nekaj vsakdanjega. Namesto po pet mož pri skupini, sta navadno samo po dva do trije. Opozarjamo na nesreče, ki se lahko prigode. Zapisale se bodo vse na rovaš nemarnosti uprave.

Imeli smo zadnji teden tudi nesrečo na prelazu Dunajske ceste. Tovorni vlak vozeč iz Brezovice proti Ljubljani, je razmesaril konja, drugega poškodoval, kmet pa, gredeč ob vozu, si je komaj rešil življenje. Zatvornice namreč niso bile zaprte in tako je vlak zadel ob voz. Vzrok zopet tiči v varčevanju z osebjem. Pred letom sta bila tam nastavljeni po dva delavca po noči in dva po dnevu. Sedaj je za nočno službo le eden sam.

Sporazum strokovnih organizacij ima tudi od časa do časa svojo sejo. Vsi smo si edini v tem, da garamo za miloščino. Kdaj bo sporazum tako daleč, da bomo vrgli suženjske verige in spoznali, da treba akcije, če hočemo, da se nas bo plačalo človeku dostojno, ni znano. Ali zrelih jagod in črešenj? Tudi te bodo drage.

V Mariboru se snuje še ena nova železničarska organizacija, namreč Radičeva. V strokovnem programu imajo poleg drugih »strokovnih« stvari tudi Radičevo republiko. Prej Nachtigal, sedaj Radič. Trezni in preudarni železničarji mu ne pojdejo na lim. Preveč je že izkušenj.

Za vrhstavnice delavce na južni železnici gre tudi. Star delavec z 20 letno službo zasluži dnevno 72 kronc, mlajši delavci so še pravočasno zbežali pred smrtjo od gladi; starejši pa stoji umirajo. Kako si misli uprava pomagati? Čujte, zvite buče, najdejo izhod. Na kmečkih vaseh so plačali tamborju 1 krono. Bum — bum — bum: fantje in možje! Sto kron vam da ravnateljstvo južne železnice, kdor se pravo voljno javi na delo s krampom in lopato na progi. Javite se v velikem številu. Fantje in možje se še sicer niso prijavi in se tudi ne bodo. Kmet mu plača po 60 kron na dan in šestkrat jesti. Nauk iz tega je sledeči: Stari ljudje so rekli: en hlev in en pastir, mi pa pravimo: ena organizacija in ta mora biti razredno-bojevna, in eno razredno-zavedno vodstvo, in takrat se bodo odpravila vsa mizerija in beda. Sprevodnik Janez.

V zakonu o zaščiti delavcev je tudi paragraf, ki pravi, da mora vsako podjetje skrbeti, da se vzdržujejo delavni prostori, stroji, orodje in material tako da je zdravje in življenje delavcev zavarovano. Kako pa izvaja trboveljska družba ta predpis, vidimo že iz zgoraj omenjenih stavkov. Da pa še bolj pojasnim javnosti stvar, omenjam tu še neko drugo delo, ki bo sedaj poleti na dnevnom redu. Tu so štirje delavci (lauferji), ki imajo to nalogo, da vozijo izgotovljeno opeko po prostoru, kjer se ista izklada in potem suši. Ti štirje delavci pridirjajo v osmih urah z vozovj (cic-kami) s težo 1000 kg najmanj 32 km daljave na dan. Vsak delavec, ki količkaj pozna delo, ve kakšne napore prestanejo ti delavci vsak dan, posebno pa še ob vročini kakršna je poleti. Za to delo bi moralo biti 8—10 ljudi ne pa samo štirje.

Veliko stvari je še ki jih lahko omenil, a naj bode za danes dovolj. Javnosti bi nasvetoval, če misli, da je drugače s temi delavci, kakor tu pišem, naj se obrne na Kljukca iz Jelovca, ki je imel tudi nekaj čast, da je opravljal službo v Trbo-

Podlistek.

Maksim Gorkij — Iv. Vuk:

Patrulja.

(Dalje.)

— Jaz poznam svojo ceno — je mračno odgovoril rujavi. — Kaj mi mar vse to... Jaz sem takorekoč, izpolnil svojo dolžnost, a poleti grem v rezervo...

— Vsi smo propadli — je polglasno, vendar silno vzkrilnil Jakovljov. — Kaj ti je rekel tvoj stric?

— Nehaj, Jakovljov — je zaprosil Semjonov. — Kaj te briga... in če bi tudi stric...

— A ti — je vprašal rujavi s psovko. Njihov spor je zavzemal oster, kipeči značaj. Pljuvali so takorekoč drug drugemu v obraz kipečo zlobo s pljunkami kratkih besed. Semjon je brezsilno vrtel z glavo in z obžalovanjem cmokal z ustami.

— Tudi jaz — je rekel Jakovljov. — Potem si ti... tudi sodrga... — Uničevalec človeški... — A ti? — Dovolj, bratci — je prosil Semjon. — Tudi jaz! No? — Aha! Kako si potem upaš... — Ne, ne, bratci!

Spremljaje vsako besedo s psovko, sta nastopala vojaka drug na drugega, eden — bolešno bled — je ves trepetal, drugi je grozno namrštil brke in napihava je debela, rudeča lica, srdito so pel.

— Malov prihaja — je rekel Semjon preplašeno. — Prenehajta, radi Krista... Ta sam trenutek se je iz noči razdal preplašen krik Malova: Mihail Evsjejič! Oni odpirajo okenca... — Stoj — je rekel rujavi. — Pozor! Zakričal je nato iz vseh prs: — Zaprite okenca, ej! Če ne, bomo streljali!..

Iz mraka je pribežal, zgrbljen in držeč puško pripravljeno, Malov in zasopihajoč, naglo zagovoril:

— Tam sem delal... a oni... odpirajo okna. Slišim jih: »Vidiš ga? Daj...« To je, naj streljajo na me...

— Pravico imajo — je rekel gluho Jakovljov.

— Ah, vi, mati vašo...

Malov je naglo priložil puško k licu in razlegel se je suh tresk, eden, dva... Obraz vojaka je bil bled, puška v njegovih rokah je trepetala in bajonet je ril po vzduhu. Tudi rujavi vojak je nastavlil puško in, prislušavajoč, zamrl.

— E, sodrga — je tiho spregovoril Jakovljov, izpodbivaje z udarcem roke cev kvišku. Zadonel še je strel. Rujavi je naglo spustil puško in sunivši Malova, ga zgrabil za ramo.

— Nehaj, ti...

Malov se je zagugal na nogah in videč, da so vsi tovariši mirni, zagovoril v zadregi:

— No, in naro-od! Pravoslavnega človeka, vojaka... prestolu-očetnjavi... iz okenca ob-streljavati... a?

— Strahopetec! Zazdelo se ti je — je razdraženo rekel rujavi.

— Malov se je zavrtel, mahaje z roko.

— Nič se mi ni zazdelo... Tudi nisem strahopetec... Komu je veselje umreti? — je zablebetal, drgaje s prstom zapor puške.

— Sami sebe se bojite... — je smehljaje govoril Jakovljov.

Zamolčali so. Vsi štirje so nepremično strmeli na kup rudečih zubljev pred svojimi nogami. Od vseh strani so jih omejavale kamene stene in jih davila tišina, pričakujoča nekčesa zlovesčega.

— No? — je rekel rujavi. — Ne bom mar sam moral po drva?... Jakovljov, idi...

Jakovljov je molče sunil puško Semjonovu in, ne podvizaje se, odšel. Malov je pogledal za njim, pogladil puškino cev z levo roko, nato popravlil kape in rekel:

— Vsega ne prinese sam, kar sem nalomil...

seveda. —

Stopil je od ognja, držeč puško na rami. Ali takoj se je obrnil in radostno objavil:

— Vso branjevino sem prevrnil, jej Bogu! —

Pri ognju sta ostali dve svinčeni postavi in sledili, kako se je zubelj odeval s sivim pepelom. V tišini je trepetal tanki glas Malova. Semjon je pogladil z rokavom plašča cev puške, tiho zakašljaj in vprašal:

— Mihail Evsjejič! Vidi li vse to Bog? —

Rujavi vojak je dolgo migal z brki, predno je gluho in prepričevalno odgovoril:

— Bog... mora videti vse... takšna je Njegova dolžnost... —

Nato je drgnil brado in potresel z glavo ter nadaljeval karajoče:

— No, Jakovljov je zaman tisto... Zakaj me žaliti. Ali sem hujši od drugih, a? —

Zopet sta molčala. Tam, v temi, so škripale, treskale in ropotale ob tla deske. Semjon je vzdignil glavo, pogledal na nebo. Bilo je črno, mrzlo, vse v oblasti teme...

Vojak je vzdihnil in mračno, tiho rekel:

— A, morebiti... tudi ni Boga... —

Rujavi vojak je težko vzdignil svoje oči in surovo vzkrilnil:

— Ne laži... —

Nato je jel s čevljem grebsti žrjavico v kupček. No, ne končavši, je kmalu opustil to, se ogle dal in migaje z brki, hripavo zagovoril:

— Treba znati... ali sem človek, ali nisem... To treba znati... a potem šele... —

Zamolčal je, zagrizel brke in zopet krepko podrgnil brado.

Semjon se je ozrl nanj, povetil oči in previdno, tiho, no uporno zajavil:

— Vendar drugi govore... ni Ga... —

Rujavi ni odgovoril —

Postajalo je vedno hladneje. Sneg je prenehal padat in najbrž je od tega postala tema še bolj nepremična in gosta.

V daljavi je trepetal nekak čuden zvok, nevlavljivi, kakor senca...

(Dalje prih.)

veljski poliki, ter mislim, da vam bode radevolje ustregel. Delavcem Trboveljske opekarne pa kličem: »Zbudite se, spoglejte se, opazili boste, da ste tudi ljudje in ne živina ter stopite v organizacijsko Zvezo Rudarskih Delavcev in borite se z ramo ob rami z ostalimi delavci za svoje pravice. Kajti če boste spali, bode vam Nemec K. stopil še bolj trdo za tilnik kakor vam že stoji.

Živela razredna borba!

Živel osemurnik!

Živela Zveza Rudarskih Delavcev!

Rudar.

Tedenske novice.

Tedenski pregled. V Slovenski Bistrici je nastal boj med Orjunaši, klerikalci in Nemci. Govorile so bombe in noži, orožništvo pa je bilo gledalec. Žrtve pa so — delavci, 6 po številu. Proletarci, ne dajte se vleči, da izgrevavate kostanj iz žerjavice. Med seboj se koljejo meščančki, vaša koža pa krvavi. — Radi obsodbe katoliškega prelata Butkiewicza v Rusiji, je vsa svetovna buržuazija po koncu. Protestirajo vlade in grože. Ko pa so carski žandarji in ohranka streljali cele mase delavstva, pa se nikdo niti ni zmenil. Tudi za zaloško cesto ni bilo protestov. — Vrše se v Trbovljah pogajanja med »Z. R. Delavcev« in »Unio slov. rud.« Majhni se nadejajo, da požrejo velikana. — Državne tvornice za svilo v Beogradu so oddali zasebnemu kapitalu, ker se ne rentirajo. Privatni kapital se bo pa na tem »nerentiranem« podjetju redil. Tako se dela za narod in državo. — V hrvatskem Zagorju je premogarska stavka. — Minister za socialno politiko je določil posebno komisijo, ki naj prouči invalidski zakon. Gotovo zopet le tolažba. — V novi Turčiji so se vneli parlamentarni boji za nadvlado ene ali druge stranke. Povsod ista pesem med buržuji. — Kakor se sliši, »Delavske Novice« več ne izhajajo. — Essenskim žrtvam je nemško ljudstvo pridelo velikansko manifestacijo. V sprevidu je bilo za pol milijona ljudi. Francozi so bili mirni, samo velekapitalista Stinnesa so aretirali. — V Poruhrju se še vedno bore oboroženi Francozi z neoboroženimi Nemci. Kapitalisti obeh držav se mikastijo za zlato, stroške bo pa plačal in jih že plačuje proletarijat obeh držav. — Najstarejša hči laškega kralja Jolanda se je poročila z nekim laškim grofom. Za poroko prve kraljeve hčere, sledi 1. maja zaroka druge hčere. Kralj je razglasil malo amnestijo, ki pomilošča obsojence na majhno kazen in denarno globo. Za balo bo že nekaj zalego. — Komunistična Martija, ki je vodil svoj čas protivojno gibanje francoskih vojnih mornarjev, je reakcija vrgla v temnico. Sedaj ga je delavstvo v departmanu Pertignanu ponovno izvolilo za generalnega svetnika. — V ponedeljek 16. aprila se sestane novoizvoljeni parlament.

Protestirajte, buržuji!

Kakor črne pošasti je plamilo vse, od cerkvenih glavarjev, ministrov in vlad do zadnjega verižnika.

»Barbari-boljševiki so obsodili na smrt škofa, ustrelili prelata in še bodo sodili pravoslavnega in katoliškega papeža.« Vse besni, pljuva, se škandalizira.

Med tem pa nemoteno, v veselje in zabavo vseh kulturnih vladarjev sveta, verižnikov in oznanjalcev Kristove ljubezni vrše fašisti po Italiji grozote, da vstajajo človeku lasje po konci in ki so grozote giljotine v Veliki Francoski Revoluciji ničle, in grozote »nečuvence ruske« čezvicičajke prava šala. Ali meščansko časopisje molči. Piše samo o ruskih boljševikih in strahotah. O fašistovskem peklu ničesar ali samo toliko, kolikor zadeva stvar slovanski element v Primorju. In razumljivo. Fašisti vendar iztrebljajo delavstvo in čuvajo domovino, zakaj pisati proti. To bi pomenilo pisati proti idealistom in borcem domovine (kapitalistične). Ruski boljševiki pa so internacionalisti in preganjajo buržuje in to se mora pibiti. Kar gorje tebi, domovina buržujev, če se te loti delavec. O, dobri računarji so ti meščanski uredniki in žurnalisti.

Mi pa hočemo v »Strokovni Borbi« našim čitateljem povedati, kaj pomeni nacionalistična pest, ki je v službi meščanske domovine in eksploatorjev. Tebi, proletarijat grozi opasnost in zato bdi in gledaj z odprtimi očmi, organiziraj se in bodi zvest samemu sebi. Ako ne, poglej, kaj se ti bo zgodilo v Jugoslaviji.

Sledeče pripovedovanje posnemamo iz dopisa delavca iz Italije:

»V Italiji, v 20. stoletju doživljamo srednjeveške prizore. V Milanu, Benetkah gore gromade in na njih knjiga K. Marksa, vsa socialistična literatura in dela Nitscheja.

Italijanska socialistična stranka je izdala 400 strani debelo knjigo, ki opi-

Napovedani shodi za 15. april v Hrastniku, Krmelju in Rajhenburgu so preloženi, ker se bodo vršili v nedeljo 22. aprila shodi po celi Sloveniji, pa tudi v teh krajih. — Shode 22. aprila je treba dobro pripraviti.

Pogajali se bodo, kdo bo minister. Radić, Spaho in Korošec so se »zglihali«, da bodo eden drugega podpirali. — Na Štajerskem je rudarska stavka z uspehom končala. — V Romuniji se vrše hudi boji proti sedanji ustavi. Smo pač v sorodstvu z Romunijo. — Slovenski fašisti »Orjunci« so vrgli na cesto nekega inženirja iz Strojnih tovarn in livarn, zato, ker je nemški državljani in ker je postopal surovo z nastavljenimi in delavci. Oni si lahko dovoljujejo take eksperimente, ker jih vlada tolerira. Ko so za časa preobrata nagnali trboveljski rudarji Nemca Heinricha in žida Huberja iz Trbovelj, jih je naša »narodna« vlada, v kateri so sedeli današnji Orjunci, vzela v zaščito in potrdila za višje ravnatelje. Proti rudarjem je pa nastopila z žandarmerijo. — Fimmen, generalni sekretar Amsterdamske internacionale je nastopil proti carski politiki amsterdamskih bremzarjev. To bo še zelo zanimivo postalo. — Sodruga Tokan in Mihevc pravita, da smo jima delali krivico, ko smo jih prištevali med amsterdamce. Nas ta izjava samo veseli, ker kaže, da se Amsterdamci sami sramujejo svojega Amsterdama. — Na celjski konferenci 8. aprila so se baje združile vse tri socialne-sekte: Bernotova, Golouhova in pa Korun-Golmajerjeva. Mi temu združenju ne verjamemo dosti, ker še mnogo vprašani, ki so dovedla do razcepa, ni rešenih. — Konferenca socialistov v Parizu se je pridružila buržujkim protestom proti preganjanju škofov na Ruskem. Proti preganjanju delavcev po vsem svetu pa niso imeli časa protestirati, ker jih je pozval na banket Poincarejev prijatelj, humanist Leon. — Umrli je Julij Martov, dolgoletni duševni vodja ruskih meniševikov. Z Ljeningom sta bila dolgo časa dobra znanca. — Nizozemske strokovne organizacije so se na svojem kongresu izjavile za Moskovsko Rdečo Strokovno Internacionalo. — V ljubljanskem občinskem svetu dela energično delo naših odbornikov veliko skrbi meščanskim strankam. Zato ugrabljajo vsako priliko, da naše sodruge neokusno napadajo. To je dober znak; če bi naše sodruge »Jutro« in »Narod« hvalilo, bi bilo slabo.

suje vse divjanje fašistovskih band od začetka pa do danes. Tu vam popišem nekatere prizore:

Ime vasi Grossetto ostane okrvavljeno v zgodovini človeštva. Fašisti so uprizorili tam pravo krvavo kopel. Može in žene in otroke so pretepali, morili in se lotevali tudi teh, ki niso proletarci. Nepopisna grozodejstva so se izvrševala. Tako so bratov Bartolletti v navzočnosti matere smrtno ranili. Mati je umivala svojima sinovoma sedem dolgih ur krvave rane. Nesrečna žena in mati, ki ni imela nobenega bogastva razen svojih sinov, je dvignila težko ranjenega sina. Pritisnila ga je na materinsko srce. Odprl je sinko oči, ali to je bil njegov zadnji pogled. Fašisti so udarili še enkrat po glavi Bartolletti-a in njegova kri in njegovi možgani so se cedili v naročje nesrečne matere.

»Eia, v bližini Parme, so bili pretepeni od fašistov otroci. Vdrli so v neko hišo in posilili nosečo mater, držeč ji nabit samokres pred oči. Nešteto takih posilstev se zabeležuje. Neka noseča žena je bila vržena iz drugega nadstropja.«

Tu navedenih par episod je le botričica vseh grozovitosti. In vse to se godi v imenu civilizacije, v imenu kulture — a ni jih, ki bi protestirali. Papež molči, saj niso ti sinovi in hčere škofje in prelata. Anglija molči, saj niso to rentje, nego delavci — proletarci. Ves svet molči, ker proletarca se sme ubiti in mučiti. Prepovedano je samo dotakniti se izkoriščevalca — gospoda.

Zapisali smo to zato, ker se nam studi kričanje in rogoviljenje po meščanskem časopisju proti ruskemu delavcu in kmetu, med tem, ko ne najdejo besede za dejanja italijanskih fašistov. In vendar bi, vsaj jugoslovanskemu in še posebej slovenskemu časopisju, ako je res in v resnici slovansko, morali stati ruski proletarci bližje nego italijanski buržuji, sovražniki SHS.

Zapisali pa smo to še posebno v pouk proletarijatu, da vidi in se uči, kaj pomeni fašizem, ki že postaja internacionalen, in ki ni nič drugega nego italijanska Orjuna, kakor je italijanski fašizem jugoslovanska Orjuna. Razloček je samo ta, da je tam fašizem že v vladi, tu pa še stremi po vladi. V boju proti proletarijatu pa so si edini, pa naj se imenujejo Orjunci, Orkanci ali fašisti. Zato proletarijat, organiziraj se tudi ti.

Amsterdamec in Poruhrje.

Zvest sklepom frankfurtske konference mora revolucionarni proletarijat pazno zasledovati politiko reformističnih voditeljev, da lahko opozori delavske množice, ki še plavajo v njihovih vodah na nevarnost te politike in jih prepriča, da jih more dovesti iz danega položaja edino-le pot, ki jo je začrtala frankfurtska konference.

Amsterdamovci še niso zavzeli nobenega jasnega stališča napram sklepom frankfurtske konference, temveč gospodje »rajžajo« v Varšavo in Pariz ter se pogajajo s kapitalisti in kapitalistično »zvezo narodov«.

Amsterdamovci še vedno nočejo govoriti z internacionalnim revolucionarnim proletarijatom, ampak se rajši pomenkujejo z »zvezo narodov«, kako bi se izvršila »moralna razorožitev«, ker se resnične ne da izpeljati! Tako daleč so prijadrali Amsterdamovci — do »moralne razorožitve«!

Kaj naj porečejo delavci, ki so se še do danes pustili varati po Amsterdamu? Njihova dolžnost je, da zakličejo svojim »voditeljem«:

Dovolj slepomisenja, dovolj prevar, — mi hočemo razredni boj!

Mi pa pravimo vsem delavcem brez ozira na njihovo politično prepričanje in pripadnost: Delavci, mislite o izdajalskem ponašanju amsterdamskih voditeljev ves čas zasedbe Poruhrja po francoskih četah! Vprašajte vse svoje razredne sodruge, kaj delajo, ali:

enotno fronto s svetovno buržuazijo in z že davno utopljenim mrličem — »zvezo narodov«

ali

brezobziren razredni boj v internaci-

onalni enotni fronti z razredno-zavednim delavstvom vseh dežela

proti

Poincaréju in Cunu, proti Lonchawu in Stinnesu, proti

internacionalnemu imperijalizmu in militarizmu!

Obubožanje delavstva.

Jugoslavija nima statističnega urada, kjer bi se zbirali podatki o življenjskih razmerah delavstva. Vlada ne mara statističnega urada, ker bi statistični podatki bili grozen, obtožilni material proti naši vladi, proti načinu vladanja, proti današnjemu družabnemu redu.

V sledečem navajamo par podatkov iz Nemčije, kjer so življenjske razmere delavstva sorazmerno mnogo boljše, kot pri nas. Trditi smemo, da se naš jugoslovanski proletarijat nahaja še v groznejšem, še v bednejšem položaju kot nemško delavstvo.

Nemški statistični urad je dognal, da se je uporaba beljakovine zmanjšala od leta 1913 od 50 gr na 25 gr na osebo. To se pravi, da je ljudstvo porabilo 1922. leta 50 odstotkov manje mesa, jajc, rib, klobas, kot pa 1913. leta.

Na 100.000 ljudi je odpadlo 1918. leta 15.7 samomorilcev, 1920. leta se je to število povišalo na 21.7, 1922. leta pa znaša že nad 45. Večina samomorilcev si vzame življenje vsled bede, gladu in pomanjkanja.

Na kirurškem institutu Charite v Berlinu so pri preiskovanju bolnih delavcev in delavk dognali, da je množina barvnih teles v krvi padla na 58 odstotkov. Vsled oslabiljenosti krvi propada zdravje, propada življenje; boleznine se širijo... Delavstvo počasi umira...

Ali ni razumljivo, če v takem stanju prime proletarec za orožje in išče rešitve v odprtem boju, ki ga reši pomanjkanja ali pa ga v boju osvobodi vsega trpljenja smrt.

Objave.

7. aprila smo pozvali Strokovno komisijo, Jugoslovansko strokovno zvezo in pa Narodno socialno zvezo, da se pridružijo našim protestnim akcijam 22. aprila. Do danes, 12. aprila nismo prejeli odgovora. — Delavstvo bo 22. aprila skupno in enotno nastopilo, če tudi proti volji svojih birokratov.

Kongres kovinarjev v Beogradu, 8., 9. in 10. aprila, na katerega so poslali tudi sodrugi iz »Osrednjega društva kovinarjev« tri svoje delegate, se je končal, brez, da bi prišlo do sporazuma. — Radi pomanjkanja prostora, prinesemo prihodnjič poročilo o tem kongresu.

Dobili smo knjige:

1. Kroz sindikalnu teoriju i praksu (hrvatsko); cena 5 Din.

2. Položaj radničke klase v Jugoslaviji (v cirilici); cena 6 Din.

Organizacije naj nam sporoče, koliko izvodov omenjenih knjig prevzamejo v razprodajo ali pa za lastno uporabo. V knjigah se nahajajo vsa potrebna navodila za delo zaupnikov in funkcionarjev, zato jih mora imeti vsak zaupnik in vsak aktiven član naših organizacij.

V tisku se nahaja v cirilici

Karl Marxov

KAPITAL

kritika politične ekonomije, popularna izdaja Juliene Borharta. To je prvi popolni prevod Marxovega Kapitala in bo obsegal nad 2000 strani.

Cena za organizirane znaša 30 dinarjev.

Kdor se hoče naročiti naj javi to na upravo tega lista.

Delavska ljudska univerza v Ljubljani.

V nedeljo, 15. t. m. se vrši ob 9. uri dopoldne na vseučilišču (Deželni dvorec) v I. nadstropju predavanje dr. Karla Ozvalda:

Kulturni pomen dela.

V tej pomladi se vrši osem predavanj, ki se bodo bavila z gonilnimi silami razvoja človeške družbe: »Vsesplošni razvoj in gonilne sile razvoja«, »Razvoj orodja in tehnike ter vpliv iznajdb«, »Vpliv razvoja tehnike na način proizvodnje«, »Vpliv načina proizvodnje na razvoj družbe«, »Razvoj države in njene oblike ter vplivi, ki so delovali na ta razvoj«, »Umetnost in njen pomen za družbo«, »Ženska in njena vloga v človeški družbi«, »Delavstvo in umetnost«.

Sodrugi, posečajte v obilem številu ta predavanja, ker izobrazba je eden glavnih predpogojev za zmago socializma.

Izobrazba je moč.

Delavska ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo 15. t. m. ob 9. uri dopoldne v vseučilišču (Deželni dvorec) v I. nadstropju predavanje: »Kulturni pomen dela«. Predava g. prof. dr. Karl Ozvald. Predavanja so namenjena v prvi vrsti delavstvu. Letočno pomlad se vrši cela vrsta predavanj, ki bodo obravnavala razvoj človeštva in njegove družbe ter gonilne sile tega razvoja. Glavni predpogoj za delavstvo, da doseže tisto mesto v človeški družbi, ki mu spada po njegovi številni in gospodarski moči, da odpravi sramotno današnje suženstvo je, da si prisvoji izobrazbe: predvsem pa mora poznati ustroj in razvoj današnje družbe, kakor tudi njene razvojne sile. Zato sodrugi, pridite vsi na ta predavanja ter opozorite na nje svoje sodruge in znance! Tudi žene in mladino pripeljte s seboj!

Iz uredništva.

J. Z. Dravograd: Poslano bomo objavili. Pošljite še kaj!

L. M. poduradnik, Trbovlje: V zmišlu § 19. tisk. zakona žal ne moremo sprejeti Vašega popravka, ker nam ni znano, če ste vi prizadeti.

K. M., Trbovlje: Pošljite pesmi, ostalo pa ne moremo. Več v pismu.

Iz upravnštva:

Vse organizacije, ki še niso obračunale za mesec marc naj to nemudoma store.

Finančni kapital. Finančni kapital v svoji dovršenosti pomenja višek gospodarske in politične moči, združene v rokah kapitalistične oligarhije (oligarhija = vlada ene male klike). To je vrhunec diktature kapitalističnih magnatov. Obenem to dejstvo dela, da postaja diktatura kapitalistov enega naroda vedno bolj nevzdržna s kapitalističnimi interesi drugih dežel in da v deželi sami postojata ta diktatura vedno neznanejša z interesi širokih ljudskih mas, ki jih finančni kapital izkorišča, obenem jih pa kliče pod orožje. V ogromnem navalu sovražnih interesov stopi končno na mesto diktature kapitalističnih magnatov diktatura proletarijata.

Uredništvo in upravnštvo v Ljubljani, Turjaški trg 2./II. Posamezna številka 1 dinar. Mesečna naročnina 4 dinarje.